



Альона ДІДИК,

директорка КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників Вінницької міської ради»

Нормативно – правове регулювання освітнього процесу у 2024/2025 навчальному році

Навчальний рік 2024/2025 розпочинається в умовах постійних змін в освітній системі України, які спрямовані на її модернізацію та підвищення якості. Важливим етапом підготовки до нового навчального року стало ухвалення та оновлення низки нормативно-правових актів. Ці документи визначають ключові аспекти організації освітнього процесу, структури навчального року, впровадження нових підходів до навчання та забезпечення інклюзивності. У цій статті ми розглянемо деякі нормативні документи, що регулюють освітню діяльність в у 2024/2025 році та їхній вплив на шкільну освіту.

Для забезпечення вчасної та належної готовності закладів освіти до осінньо-зимового періоду в умовах воєнного стану, можливих відключень електроенергії та повного блекауту видано [лист МОН від 05.06.2024 №1/9979-24 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2024/25 року»](#). У листі від 05.06.2024 №1/9979-24 рекомендувало звернути увагу на інструктивно-методичні матеріали. Ці матеріали стосуються підготовки закладів освіти до нового навчального року та опалювального сезону з акцентом на питання цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності (лист МОН від 22.07.2022 № 1/8462).

Навчальний рік в закладах загальної середньої освіти триватиме з 02.09.2024 року до 30.06.2025 року. Це засвідчує [постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»](#). Залежно від безпекової ситуації в кожній окремій адміністративно-територіальній одиниці військовим адміністраціям за участю засновників закладів загальної середньої освіти доручено забезпечити організацію початку навчального року, але заклади освіти мають можливість гнучко регулювати дати канікул та завершення навчального процесу відповідно до місцевих умов. Важливою є рекомендація щодо впровадження елементів дистанційного та змішаного навчання, що дозволяє закладам освіти легше адаптуватися до можливих форс-мажорних обставин.

Затверджено нову редакцію Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. [Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 №1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»](#) є основним для організації освітнього процесу, оскільки включає всі ключові освітні компоненти. Він визначає підходи до розробки освітніх програм закладів загальної середньої освіти, встановлює вимоги до учнів та обсяг навчального навантаження, а також пропонує рекомендовані форми організації навчання та інструментарій для оцінювання.

[Наказ Міністерства освіти і науки України № 1093 від 02.08.2024 року «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»](#) - документ визначає нові підходи до оцінювання, орієнтовані на сучасні освітні тенденції, компетентнісний підхід до навчання, загальні та галузеві критерії оцінювання, правила та процедуру проведення оцінювання й змінено форму документа, який демонструє навчальний поступ учня. У 2024/2025 навчальному році більше уваги приділяється формульованню оцінюванню, яке орієнтоване не лише на результати, а й на процес навчання. Такий підхід дозволяє учителям краще відстежувати прогрес учнів і вчасно надавати їм необхідну підтримку. Підсумкове оцінювання. Це традиційний підхід, який використовується для оцінки знань після завершення певного етапу навчання (семестр, рік або навчальний курс). Однією з інновацій, які передбачені наказом, є орієнтація на індивідуальний прогрес кожного учня. Це означає, що учні оцінюватимуться не лише на

основі загальних стандартів, але й з урахуванням їхнього особистого розвитку та стартового рівня знань.

Відповідно до [розпорядження КМУ від 21.06.2024 № 570](#) та [лист МОН від 23.08.2024 № 1/15281-24](#) перший урок у новому 2024/2025 навчальному році пропонується присвятити вшануванню пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України. Під час підготовки та його проведення МОН рекомендує скористатись методичними рекомендаціями Українського інституту національної пам'яті для закладів освіти «Vincit qui meminit (Перемагає той, хто пам'ятає)».

[Наказом МОН від 20.05.2024 №714](#) затверджено зміни до Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів у державні та комунальні заклади освіти для отримання повної загальної середньої освіти. Наказ набрав чинності з 01.08.2024 року. Відповідно до цих змін, усі переміщення учнів у школах повинні використовуватися через програмно-апаратний комплекс «АІКОМ» або за допомогою відповідних освітніх інформаційних систем.

[Постановою КМУ від 05.09.2023 №985](#) внесено зміни до Постанови КМУ від 13.09.2017 №684 та затверджено нову редакцію Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів. Порядок набув чинності 01.07.2024 року.

[Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.07.2023 №1351](#) затверджено Порядок проведення медичних оглядів дітей та інших осіб перед їх зарахуванням до закладів освіти, який набув чинності з 01.10.2023 року. У наказі встановлено правила і порядок проходження попередніх та медичних оглядів перед вступом до I-го класу загальноосвітніх та дошкільних закладів, а також оновлено форму первинної облікової документації № 086/о «Медична довідка (лікарський консультаційний звіт)».

У червні 2024 року Кабінет Міністрів України затвердив [Національну стратегію розвитку інклюзивного навчання до 2029 року](#), а також операційний план заходів на 2024-2026 роки для її реалізації. Одним із ключових аспектів цієї стратегії є регулювання питань введення посади вихователя та асистента вихователя в заклади загальної середньої освіти, а

також розробка нормативних документів щодо їх оплати праці. Також передбачено створення інклюзивних або спеціальних груп подовженого дня у школах.

Нещодавно Міністерство освіти і науки разом із Українським інститутом розвитку освіти представило [методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами](#). Документ містить практичні інструменти та рекомендації, які допомагають адаптувати навчальний процес відповідно до індивідуальних потреб кожної дитини в умовах інклюзії, а також відслідковувати її прогрес.

[Лист ДНУ «ІМЗО» від 08.08.2024 №21/08-1233 «Про методичні рекомендації «Пріоритетні напрями роботи психологічної служби в системі освіти України у 2024/2025 навчальному році»»](#) регулює діяльність психологічної служби в системі освіти України, а також надає рекомендації щодо пріоритетних напрямків психологічного супроводу та соціально-педагогічного патронажу учасників освітнього процесу у 2024/2025 навчальному році. Фахівцям рекомендовано працювати за кількома основними напрямками. У робочих планах фахівців мають бути обов'язково включені питання, пов'язані з подоланням наслідків травматичних подій, покращення комунікацій для усунення освітніх втрат та надання рекомендацій педагогам. Для стабілізації психоемоційного стану учнів рекомендовано проводити «годину психолога/соціального педагога» не менше одного разу на місяць для кожного класу або групи, з обов'язковим включенням цього часу в позакласний план роботи закладу.

В [наказі МОН від 30.07.2024 № 1072 «Про затвердження концептуальних засад реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти»](#) пропонується впровадити єдиний загальноосвітній курс «Історія», який замінить окремі курси «Історія України» та «Всесвітня історія». Можливі альтернативні назви курсу: «Історія: Україна і світ» або «Історія України та світу». Вивчення цього предмета передбачається за концентричним підходом у межах шести циклів: інформаційно-ознайомлювальний цикл (1-2 класи) – охоплює базові знання про людину, родину, громаду, рідний край та Україну як державу; інформаційно-фрагментарний цикл (3-4 класи) – інтегрований зміст, що включає ключові моменти історії України та її місця в Європі й світі; пропедевтичний сюжетний цикл (5-6 класи, 2 години на тиждень) – будується на знаннях,

отриманих у початковій школі, і готує учнів до вивчення систематичного курсу історії, охоплюючи важливі події з історії України та світу від давнини до сучасності; проблемно-тематичний цикл (7-9 класи, 3 години на тиждень у 7-8 класах і 4 роки у 9 класі) – представлений хронологічно-подієвою логікою, що висвітлює ключові історичні події України і світу за відповідними культурними періодами; профільний проблемно-тематичний цикл (10-12 класи) – для 10 класу та 11-12 класів неісторичних профілів передбачено 3 години на тиждень, а для історичних профілів – 6 годин. Курс охоплює історію України і світу через значення явища та процеси від давнини до сучасності, поєднуючи загальноосвітні та профільні курси відповідно до спеціалізації.

У листі МОН від 22.07.2024 №1/13007-24 «Про методичні рекомендації щодо соціалізації та інтеграції дітей внутрішньо переміщених осіб у громадах» зазначено, що метою психосоціальної підтримки дітей з категорії ВПО має бути допомога, що спрямована на подолання проблем розвитку, викликаних пережитим досвідом вимушеного внутрішнього переміщення. У листі детально розглянути такі питання: основні напрями роботи; етапи психологічного супроводу здобувачів освіти ВПО; основні аспекти діяльності практичних психологів; стратегії діяльності соціального педагога у закладі освіти.

В листі ДНУ «ІМЗО» від 12.08.2024 № 21/08-1242 «Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2024/2025 навчальному році» висвітлюються питання нормативно-правової основи розвитку STEM-освіти, організаційної та навчально-методичної діяльності, інноваційного розвитку навчальних закладів, а також залучення учнів до участі в STEM-заходах. Безкоштовно, цей документ містить інформацію про ресурси для підвищення професійної кваліфікації педагогів, популяризації інноваційних освітніх підходів та розширення педагогічного досвіду.

Наказ МОН України від 14.06.2024 № 855 «Про затвердження Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії)» регулює процедуру проведення супервізії. Супервізія здійснюється за ініціативою педагогів, адміністрації закладу, органу батьківського самоврядування чи освітнього управління, але тільки за обопільною згодою. Основні завдання супервізії включають: допомогу у

виявленні професійних можливостей, потреб і труднощів педагогів, а також у пошуку ресурсів для них; аналіз професійної діяльності педагога; надання професійних консультацій на основі результатів цього аналізу; підтримка у вирішенні професійних викликів; сприяння дотриманню педагогами професійних стандартів.

Видано [наказ МОН від 19.06.2024 року №881 «Про проведення всеукраїнського конкурсу “Учитель року – 2025”»](#) та [лист МОН «Про умови та порядок проведення всеукраїнського конкурсу “Учитель року – 2025”»](#). Для участі в конкурсі педагогам необхідно: зареєструватися в період із 23 вересня до 14 жовтня 2024 року на офіційній сторінці конкурсу на сайті МОН в розділі «Реєстрація учасників 2025»; подати організаційному комітетові першого туру конкурсу інформаційну картку у строки, що визначають відповідні оргкомітети першого туру конкурсу. Педагогічний стаж конкурсантів має бути не менше трьох років на дату реєстрації на конкурс. Основним місцем роботи конкурсантів має бути заклад загальної середньої. Участь педагогів у конкурсі є добровільною.

[Постанова КМУ «Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти» від 25.07.2024 № 851](#) – це відтермінований документ. Державний стандарт профільної середньої освіти застосовуватимуть в 10–12 х класах академічних ліцеїв. Пілотний етап розпочнеться із 2025 року, а навчання за новим стандартом з 1 вересня 2027 року.

Отже бачимо, що навчальний рік 2024/2025 в Україні розпочався на тлі суттєвих змін в освітній системі, спрямованих на її модернізацію та підвищення якості.

Тримаємо освітній фронт разом! Крокуємо до Перемоги!

Список використаних джерел::

1. Лист МОН від 05.06.2024 №І/9979-24 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2024/25 року».
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 84І «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні».
3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 №ІІ20 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».
4. Наказ Міністерства освіти і науки України № І093 від 02.08.2024 року «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання».
5. Розпорядження КМУ від 21.06.2024 № 570 та лист МОН від 23.08.2024 № І/І5281-24.
6. Наказ МОН від 20.05.2024 №714.
7. Постанова КМУ від 05.09.2023 №985.
8. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.07.2023 №І35І.
9. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.
10. Лист ДНУ «ІМ30» від 08.08.2024 №21/08-І233 «Про методичні рекомендації «Пріоритетні напрями роботи психологічної служби в системі освіти України у 2024/2025 навчальному році»».
11. Наказ МОН від 19.06.2024 року №88І «Про проведення всеукраїнського конкурсу “Учитель року – 2025”» та лист МОН «Про умови та порядок проведення всеукраїнського конкурсу “Учитель року – 2025”».
12. Інтернет-ресурси.